ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА ЗА РЕЛИГИОЗНА И ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНА ПРОСВЕТА

ГОДИНА С, БРОЙ 6 | СОФИЯ, 15 – 31 МАРТ 2000 г. | ЦЕНА 0,40 лв.

http: //www.axter.net/ort.church.bg

- Граници и самостоятелност на автокефалните църкви
- Свещеномъченик Висарион, епископ Смоленски – житийни извори и за една стара грешка в църковния календар

стр. 4

- Защо в църква се чете напевно – смисъл и особености на църковното богослужебно четене
- Иван Сорокин – бележит диригент на Русенския катедрален хор

стр. 5

- Кога се празнува Тодороден

стр. 6

- Предизвикателства: Кашмирските легенди за Иисус Христос

стр. 7

2000 години от св. Благовещение

Затова Сам Господ ще ви даде личба: ето, Девицата ще зачене и ще роди Син...
Исаия. 7:14

И Словото стана плът...
Иоан. 1:14

Днес спасения нашего главизна ...
(из тропара на Благовещение)

Най-първия Христов празник – Благовещение – честваме за юбилеен двухиляден път тази година.

Две хиляди години ни делят и ни свързват с мига, в който Ангелът възкликва: „Радвай се, благодатна! Господ е с тебе."

Това е самото начало на Боговъплъщението. Чудо на чудесата, при което Творецът слиза в творението, Вседържителят става страдащ плът, неизмеримият Бог, по-голям от самата Вселена, се вмества в прашинката човек. Чудо, равно на самото Сътворение и на Възкресението.

„Днес е началото на нашето спасение" – гласи благовещенският тропар в превод на новобългарски, но старобългарската дума главизна означава още „същност, същина, главното". Древните много добре са осъзнавали главното и изначално значение на благовещенското събитие и посвещения му празник, наричан от св. Йоан Златоуст „пръв празник" и „корен на празниците".

Тази особена почит се съдържа в самото название на празника, което съответства на думата Евангелие („Благовестие"), събрала в едно слово цялото земно житие на Словото. Също така изначално е и мястото, което е заело изображението на това събитие в християнската иконография. Изобразява се върху свещените царски двери в самия център на иконостаса, а също така и от двете страни на „триумфалната арка" преди олтарната апсида.

Изключително е мястото, което заема благовещенската образност в християнската химнография. Достатъчно е да споменем Богородичния акатист, чиято основна и повтаряща се от начало до край тема е благовещенското „Радвай се!".

Съгласно едно древно предание датата на Боговъплъщението се вписва в космическия символизъм на цялото Домостроителство. Точно на тази дата – 25-и март – Бог е сътворил света. И пак на същата дата – неделя 25-и март – е станало Христовото Възкресение. Изчисленията, които „доказват" тези чудни „съвпадения" в случая не са важни. Много по-съществен е символичният смисъл. Тук имаме не толкова еднаквост на дните, колкото образа на един и същи Ден – като царски двери, през които Бог влиза и излиза от Времето.

Кондак 3

Силата на Висшия осени тогава неизкусобрачната да зачене и нейната благоплодна утроба показа като приятна нива на всички, които желаят да пожънат спасение, като пеят: Алилуя!

Из Акатист на Пресвета Богородица

Единността на този Ден Господен идва да ни даде образ за единността на Промисъла, който съдържа предвечно – по недостъпен за ума начин – цялата времева история на света.

Чудото на Боговъплъщението надхвърля възможностите на човешкия разум. То се съдва в нашия свят, но остава в основата си отвъдно. Събитието е гранично. То е на границата между земното и надмирското, между историческото и извънвременното. То не може да бъде „разбрано". Сякаш Рождеството ни е по-близко, поясно и разбираемо. Може би затова го честваме с повече тържественост.

Разбира се, двата велики Христови празника – Благовещение и Рождество – не могат да бъдат сравнявани от гледна точка на това кой е „по-голям". И двата са несравнимо важни. Все пак по редица причини празникът на Боговъплъщението не се празнува със същата подобаваща тържественост, както Рождество. И дори от някои не се разбира като Господски празник. (Църквата го чества едновременно като Господски и Богородичен празник. Бел. ред.)

Неслучайно и днес почти всички говорят за празнуване на двухилядолетието от Рождество Христово, без да се сещат за юбилейното двухилядолетие от първоначалното чудо на мига, в който Бог Син „заради нас човеците и заради нашето спасение слезе от небесата и се въплъти от Духа Светаго и Дева Мария и стана човек".

Боговдъхновените отци, които са записали Символа на вярата, не говорят изрично за Рождеството, а го обобщават в едно с благовещенския акт на Боговъплъщението.

Тук не става дума за умозрително богословие. Чисто исторически, реално и насъщно – тук на земята – въплътеният Бог Слово не се среща за пръв път с нас, човеците, във Витлеемската пещера, а девет месеца по-рано. И бива възприет и познат за Господ в лицето на двама или трима.

Св. Лука единствен измежду евангелистите разказва знаменателното събитие, което се случва след Благовещението: *„... Тогава Мариам рече: ето рабинята Господня; нека ми бъде по думите ти. И Ангелът си отиде от нея. И като стана Мариам през тия дни, отиде набързо в планинската страна, в град Иудин, и влезе в дома Захариев и поздрави Елисавета. Когато Елисавета чу поздрава Мариин, проигра*

На стр. 6

ВЕЛИК ПОСТ

Господи и Владико на моя живот, не ми давай дух на безделие, унние, властолюбие и празнословие.

Но дух на целомъдрие, смиреномъдрие, търпение и любов даруй на мене, Твоя раб.

Ей, Господи Царю, дай ми да виждам моите прегрешения и да не осъждам моя брат, защото си благословен во веки. Амин.

Фалшивите „благовещения" на света

Праведният Йосиф не е единственият праведник, принадлежащ към старозаветното благочестие, който се усъмнил в девственото зачатие. Според църковното предание много години преди него се усъмнил и св. Симеон Богоприемец. Той бил един от седемдесетте преводачи на Стария Завет от еврейски на гръцки, близо три века преди Христа. И когато срещнал думите на пророка Исаия: „Ето, Девицата ще зачене и ще роди Син" (Исаия 7:14), това му се видяло невероятно. Но, водеН от Св. Дух, той проявил вяра и послушание и превел думата „девица" от еврейски на гръцки, без да промени значението ѝ. За човешките си съмнения той бил „наказан" със свръхестествено дълголетие, за да бъде после щедро възнаграден за вярата и послушанието си – нему било дадено да приеме с ръцете си Въплътилото се Слово.

Можем да си представим колко още старозаветни хора са изпитали съмнение в сърцата си пред тези невероятни слова: „Девицата ще зачене."

Ако за старозаветния човек било трудно да проумее такова небивало чудо, то при езичниците неверието било толкова голямо, че дори приело обратен знак – те измисляли басни и митове, във въображението си създавали свои приказни деви-майки, сякаш за да потвърдят колко неприемливо е за съзнанието им подобно нещо. И колко ли са се измъчвали в битката между неверието на рационалния ум с душевната жажда за непостижимия мит. Защото човешките идеали в най-общочовешкото си и възвишено измерение имат нужда от непорочността, жадуват за целомъдрие, копнеят за девство, чистота и нетленност – в пълна противоположност на греховната реалност.

И в онези предхристиянски времена, като че ли единствен пророк Исаия с новозаветна сила провъзвестява на света – зарит, сляп в своята животинска „природност" – „ето, Девицата ще зачене"... Това не е мит, не е приказка, не е измислица, не е сън или плод на болна езическа фантазия.

На 6 стр.

БЪЛГАРИЯ

Празнични и великопостни богослужения в началото на светата Четиридесетница

На **18 март**, Тодоровден, в параклиса „Св. княз Борис" в Синодната палата бе отслужена св. Литургия от Негово Преосвещенство Траянополски епископ Иларион в съслужение със столични свещеници. В богослужението молитвено участие взе Негово Светейшество Българският патриарх Максим.

На **19 март**, Неделя Православна, в Патриаршеския катедрален храм-паметник „Св. Александър Невски" Негово Светейшество Българският патриарх Максим отслужи св. Василиева литургия в съслужение с Траянополски епископ Иларион, Макариополски епископ Гавриил, Левкийски епископ Павел, архимандрит Николай, протосингел на Софийската митрополия, гости от подворието на Руската православна църква и храмовото духовенство.

По традиция на този ден бяха споменати имената на предстоятелите на всички автокефални и автономни православни църкви. В края на светата служба пред гостите и богомолния народ Негово Високопреподобие архимандрит Николай прочете Рождественското послание на патриарсите от Витлеем, с което се подчерта неизменното единство на Православната църква.

В поздравителното си слово Негово Светейшество Българският патриарх Максим изтъкна необходимостта от твърда православна вяра с думите на св. ап. Павел: „Бъдете бодри, стойте във вярата, бъдете мъжествени, бъдете крепки; всичко у вас да става с любов" (1Кор.16:13-14).

Дякон Иван ИВАНОВ

Храмов празник с участието на гръцки протопсалти

По официална покана от Негово Високопреподобие архимандрит Николай, протосингел на Софийската св. митрополия, и на иконом Цанко Тотев по случай храмовия празник на възстановяващия се девически манастир „Св. Харалампий" в Долни Лозен, София, гостуваха протопсалти от град Сидирокастро, Гърция. Певците на храм „Св. Благовещение" Константинос Карагиарас и Анастасиос Саваидис участваха в службата, посветена на св. Харалампий, като изпълниха песнопенията от вечернята, утринната и св. Литургия в строго византийски стил и трогнаха присъстващите богомолци.

Те получиха поздравления от духовенството и богомолците, а кметът на града им връчи отличие.

Вечерня отслужи Макариополски епископ Гавриил. След което с лития мощите на св. Харалампий бяха пренесени през цялото селище. Светата Литургия извърши Траянополски епископ Иларион. И двамата епископи благодариха на певците за прекрасното молитвено изпълнение и подновиха поканата за гостуване на гръцките протопсалти и в други църкви и манастири на София.

† *Траянополски епископ ИЛАРИОН*

Балканска среща на православната младеж

От **18 до 20 март** в София се състоя международна конференция „Православната младеж в 21 век". Тя бе организирана от Международния обществен фонд „Единство на православните народи" и Представителството на фонда в България, с благословението на Негово Светейшество Българския патриарх Максим и Негово Светейшество Алексий II, патриарх Московски и на цяла Русия.

Конференцията бе открита на 18 март от архимандрит Сионий, ректор на Софийската духовна семинария. Той предаде на участниците благословението на Българския патриарх Максим за успешна и ползотворна работа.

С приветствие от името на Народното събрание се обърна неговият зам.-председател акад. Благовест Сендов.

Валери Аркадиевич Алексеев, председател на Международния обществен фонд „Единство на православните народи", поздрави участниците в конференцията и поднесе приветствия от името на Московския и на цяла Русия патриарх Алексий II и на председателя на руския парламент г-н Генадий Селезньов.

В работата на конференцията се включиха представители на младежки организации от Армения, Белорусия, България, Естония, Македония, Молдова, Полша, Украйна и Югославия. Те изложиха позициите си за значението на Православието в създаването на европейската култура и цивилизация и заявиха желанието си да работят заедно през 21 век, за запазване културното и религиозно разнообразие в Европа и на Балканите.

На 19 март, Неделя Православна, участниците присъстваха на св. Литургия в Патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски", отслужена от патриарх Максим. След това Негово Светейшество прие младежите в Синодната палата и разговаря с тях по проблемите, разисквани на конференцията. Патриарх Максим пожела успех и ползотворна работа на младежкия форум.

ЦВ

Енорийски център Фондация „Покров Богородичен"

Ви кани да отбележим заедно 2000-годишнината от рождеството на Господ Иисус Христос

Православни празници „Тебе поем"

25 март – 25 декември

Програма Благовещение

19 март, 11,00 ч.
Изложба на икони
Детска школа по иконопис „Захари Зограф"

25 март, 11,00 ч.
Благовещение
Празничен концерт

26 март, 10, 30 ч.
Кръщение на деца от ДДЮ „Ран Босилек"

26 март, 11,30 ч.
„Слон без приказка"
куклен спектакъл на театър ММ

27 март, 18,00 ч.
Представяне на книгата „Синът Човешки", Издателство „Омофор"

28 март, 18,00 ч.
„Боговъплъщението", беседа

29 март, 18,00 ч.
„Благовещенски триптих",
Среща-разговор с Георги Тодоров

30 март, 18,00 ч.
„Медицинска етика и религия",
разговор с доктор Велеслав Малев

3 април, 18,00 ч.
Клуб на християнското семейство,
разговор на чаша чай

Всички събития ще се проведат в Енорийския център при храм „Покров Богородичен", ул. „Г. Д. Зографина" № 2, София 1606, тел./факс: 02 953 35 23

На вниманието на родителите: по време на всички прояви са осигурени грижи и забавления за вашите деца.

† IN MEMORIAM

На 1 март след кратко боледуване почина Негово Високоблагоговейнство иконом

КИРИЛ ДИМИТРОВ ВЕЛЧЕВ

Роден на 18 април 1926 г. в гр. Долна баня. Дългогодишен енорийски свещеник и председател на църковното настоятелство при храм „Успение Богородично" в Долна баня.

Бог да го прости и да упокои душата му в селенията на праведните!

През **първата седмица на Великия пост**, след Великото повечерие във всички православни храмове беше прочетен на части Покайният канон на св. Андрей Критски.

В София по традиция отделните части на канона се четат с особена тържественост поред в централни столични храмове, а песнопенията по време на Великото повечерие и Покайния канон се изпълняват от Хора на софийските свещеници. Тази година на 13 март (понеделник) в храм „Св. Неделя" първата част на канона бе прочетена от Траянополски епископ Иларион; на 14 март (вторник) в „Св. Седмочисленици" от Макариополски епископ Гавриил; на 15 март (сряда) в „Св. Троица", кв. „Разсадника", от архимандрит Николай, протосингел на Софийската митрополия; на 16 март (четвъртък) в „Св. Петка" от архимандрит Сионий, ректор на Софийската духовна семинария.

В петък бе прочетена първа част на Богородичния акатист от Негово Светейшество Българския патриарх и митрополит Софийски Максим в Митрополитската катедрала „Св. Неделя".

ЦВ

ЮБИЛЕЙ

Отец Димитър Калев на 90 години

Един заслужил пред Църквата духовник, ставрофорен иконом Димитър Калев, навърши 90 години.

Роден на 17 март 1910 г. в с. Българскии извор, завършил Пловдивската духовна семинария през 1930 г. и Богословския факултет на Софийския университет през 1940 г., той бива ръкоположен за свещеник в софийския храм „Св. Седмочисленици". С този храм е свързана неговата дългогодишна и ползотворна служба като свещеник. Оттук идва и вдъхновението за неговите изследователски дейности.

Отец Калев е публикувал три неголеми по обем, но ценни и приносни книги: „Св. Седмочисленици – славянски просветители", „Църквата „Св. Седмочисленици" и „Св. Горазд", а също така и много статии в „Църковен вестник" и др. издания на Църквата.

Един от най-хубавите венци в житейското му дело е неговият принос за учредяването на празника Събор на Всички светии български, идея подкрепена и осъществена от патриарх Кирил. Първият престол, посветен на този празник, е осветен именно в храма „Св. Седмочисленици" в София, където и досега деветдесетгодишният духовник не пропуска празнична служба.

Достойно извървеният досегашен житейски път на о. Димитър Калев е пример за това как свещеникът следва да обработва своята бразда от духовната нива, за да оправдае възгласа, с който е посрещнато ръкоположението му: „Достоен!"

Георги ТОДОРОВ

В памет на един православен българин

Д-р Методи Кусев (1915-2000)

На 16 февруари т. г. на 84-годишна възраст почина д-р Методи Кусев, епитроп при храма „Св. Иван Рилски" в Лондон, епархийски съветник в Средно – и Западноевропейска епархия, родолюбец и горещ застъпник на Българската православна църква във Великобритания.

Д-р Кусев е роден на 2 ноември 1915 г. Детството си прекарва в Пазарджик. Той е кръстен на името на своя чичо Старозагорския митрополит Методи Кусев. След завършването на Пловдивската семинария Методи Кусев работи за кратко време в администрацията на Пловдивска епархия. През 1938 г. Екзарх Стефан го изпраща да следва в Руската богословска академия в Париж. Там между неговите професори са някои от най-изтъкнатите руски богослови-имигранти, като о. Сергий Булгаков.

През 1939 г. Методи Кусев пристига в Англия за участие в църковна конференция. Войната не му позволява да се завърне в Париж и да завърши там богословското си образование. Затова младият Методи Кусев се записва да следва теология в колежа „Св. Чад" към Дърмския университет. Там негов курсов ръководител е проф. Майкъл Рамзи, който по-късно става Кентърберийски архиепископ. Под негово ръководство Методи защитава бакалавърската си степен и когато през 1973 г. архиепископ Рамзи

поканва на посещение във Великобритания Негово Светейшество патриарх Максим, д-р Кусев е включен в българската делегация.

През 1947 г. Методи Кусев е назначен за преподавател по български език във Факултета по славянски и източноевропейски езици на Лондонския университет. Няколко години по-късно Методи Кусев защитава докторска дисертация, чиято тема е свързана с живота и делото на св. Климент Охридски – светец близък до сърцето му, тъй като се е подвизавал в земите, откъдето произлиза и неговият здрав български корен – Битоля и Охрид. Междувременно поради събудилия се жив интерес във Великобритания и Западна Европа към Православните църкви д-р Методи Кусев участва в работата на редица икуменически събори, в Амстердам, Женева, Осло и Берлин, където изнася доклади върху църковния канон на Българската православна църква.

Но едно от най-големите постижения на д-р Кусев е създаването през 1980 г. в Лондон на Българската културно-просветна и църковна община „Св. Иван Рилски". След преодоляването на редица пречки през 1981 г. Светия Синод назначава и първия български свещеник в Лондон. Липсата на средства за собствен храм не е пречка пред новата енория. Добрите контакти на д-р Кусев отново дават плодове и със съдействието на гръцкия архиепископ Методий и руския митрополит Антоний Руската православна църква в изгнание предоставя за временно ползване на българите в Лондон параклиса „Св. Олбан и Св. Сергий". Едва след рухването на комунизма и с помощта на новия български посланик Иван Станчов, създадената от д-р Кусев църковна община се сдобива през 1992 г. със свой параклис в сградата на посолството.

Признавайки родолюбивата и боголюбива дейност на д-р Методи Кусев, Светият Синод на Българската православна църква в лицето на Средно – и Западноевропейския митрополит Симеон го награди с орден „Св. Кирил и Методий". Но д-р Методи Кусев приживе сам си издигна нерукотворен паметник – богатия и процъфтяващ сега духовен живот на българската църква „Св. Иван Рилски" в Лондон, на която той постави крайъгълния камък в основите още в трудните времена.

Радко ПОПОВ

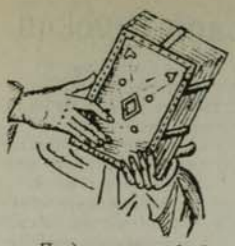

Милко КОЖУХАРОВ, главен счетоводител на Св. Синод на Българската православна църква, юрист и икономист

Българско православно канонично право и държавна юриспруденция

Анализ на внесените проекти за нов Закон за вероизповеданията

Продължение от бр. 5

Не е ли целесъобразно именно със Закона за вероизповеданията на Българската православна църква като държавна религия да се осигури правото на отношение към общественото устройство, като прилага свободно собствените си принципи, а такива християндемократични партии и съюзи да се премахнат.

Ако държавата действително съзнава, че Църквата не само спомага, но основно

създава нравствените основи на обществото,

би го направила така.

Църквата като институция има свой специфичен организъм, основаващ се на най-възвишени начала за постигане на целта, за която е основана. Жизнената сила в този организъм е свещенството.

Според каноничното право свещенството има тайнствен смисъл и служи за основа на духовни сврхъестествени права. Има началото си в божественото право. Властта на йерархията в Църквата почива върху божественото право и само на апостолите и техните приемници принадлежи правото в нея да учат, да свещенодействат и да управляват духовно. За да има ръкоположението пълно правно значение, то трябва да бъде извършено според каноническите правила, задължителни за всички.

Проектозаконът предвижда трудовите правоотношения на свещенослужителите да се уреждат съгласно трудовото и социалното законодателство. Прозира несъгласуваност между

държавноправната норма и каноничното право

Законът третира свещенослужителите като обикновени физически лица, субект в трудовите правоотношения, основаващи се на обикновени човешки волеизявления.

При определеното канонично естество на свещенослужителите как би се приложило държавното трудово право? Издаването на един трудов договор без получаване на ръкоположение означава, че този трудов договор е напълно нищожен за църковното правоотношение. При това положение как ще се оформи канонически провинението на свещенослужител, когато Дирекцията по вероизповеданията установи такова, ако свещенослужителят не е субект в църковното правоотношение?

И тук явно проектозаконът

не признава

божествения характер на свещенослужителите, съответно на Църквата и религиозното право.

Ако един закон за вероизповеданията има за цел уреждане на отношенията между публичноправните институции Църква и държава, той би погледнал към свещенослужителите като на субект с функция от публичноправен характер в емпирично исторически аспект, а именно: личен имунитет, свободни от граждански задължения – свобода от военна служба, свобода от изпълнение на съдебно заседателска длъжност, съдебна привилегия – членовете на клира по всички граждански и от углавен характер дела подлежат на църковен, а не на граждански съд, свещеникът не може да бъде подвеждан под клетва пред граждански съдилища, нито да бъде призован като свидетел. И ако в този смисъл е определено право на Дирекцията на вероизповеданията да сигнализира пред централното ръководство на вероизповедението за нарушения и престъпления от страна на свещенослужителя, то би следвало да бъде изразено ясно и точно, тъй като остава недоизказано и звучи двусмислено.

Като обществен организъм Църквата в интерес на своето съществуване на земята има основание за

притежаване имуществени права,

за да обезпечава изпълнението на задачите си: да посрещне потребите на богослужението, да поддържа своята организация и изпълнява социалното си предназначение.

Така тя навлиза и като особен субект в икономическата сфера на обществеото устройство и във фискални отношения с държавата. Участвайки в тези икономически отношения, тя се оформя като юридическа личност. Това оформяне като такава не решава въпроса за утвърждаването й като публично тяло с вероизповедно съдържание от обществеото право, а последното всъщност й предава характерните особености като юридическа личност, носителка на специфични икономически права. В тази светлина проектозаконите би следвало по-подробно да изяснят икономическите правоотношения между Църква, общество и държава, а в тях съвсем бегло е споменато нещичко.

Още от древността Църквата се е ползвала с неприкосновеност на имуществените си права.

На Църквата е принадлежало правото да владее и да се разпорежда с църковното си имущество по свои вътрешни правила

без намесата на държавното управление

Само когато се е касаело за придобиване или отчуждаване вещи права, се е прилагало гражданското законодателство. Древното законодателство, признавайки социалната дейност на Църквата, повествувало грижи за умножение на това църковно имущество и го освобождава от държавни тегоби. През 315 г. Константин Велики издава закон, с който освобождава Църквата от всякакви данъци, което продължило далеч в бъдещето.

Днес, при актуалното изясняване на отношенията на вероизповеданията в обществото би следвало ясно да се постави Българската православна църква наистина като

традиционно вероизповедание

с полагащото му се място в обществото. Българската православна църква трябва да заеме място в стопанските стандарти като институция с идеална цел, а не стопанска организация. Българската православна църква не е търговска организация, тя не извършва търговски сделки по занятие. Но това не означава, че трябва да й се забрани да извършва сделки. Църквата в същността си осъществява богослужебна, просветна и социална дейност и придобиването или отчуждаването на имущество се осъществява на практика чрез сделки, но те нямат смисъл на такива по търговския закон, а просто използва съответните форми на сделки.

Българската православна църква е обществена институция и притежаваната от нея собственост е имала съдържание на обществена собственост. По своите църковни принципи в Църквата собствеността винаги се е третирала като средство за духовното усъвършенстване.

Неслучайно през 1946 г. Св. Синод на Българската православна църква се е обърнал към Народното събрание с искане, в тогавашната конституция Църквата да се третира като единна корпорация. Не се приело.

Неприкосновеността на църковното имущество

е нарушена, а оттам – и на Църквата като институция. В по-голямата си част имуществената собственост на Българската православна църква е била одържавена. Днес, години след демократичните преобразования, няма едно разпореждане за пълна реституция на имуществените й права.

По своята специфичност църковното имущество се дели на:

а) свещени предмети;

б) осветени предмети;

в) предмети за обща употреба.

Свещените и осветените предмети не могат да бъдат притежание другиму освен на Църквата (макар и да загуби потребителските си качества). А множество такива предмети се държат все още в държавни музеи, вместо да се реституират. Предметите от обща употреба

служат за организационно-житейското поддържане на Църквата

След като законопроектите са мотивирани спрямо европейските стандарти, защо и в проектите тези въпроси не са приравнени с европейските? Така стокооборотът, който извършват католическата и протестантските църкви, не се счита като търговски и доходът от него не се облага с данъци, а се счита като дарение.

Така в проектозаконите е споменато само „не се облагат дарението", без да се поясни това, тъй като дарението има широк смисъл. Вярващите дарят не само парични средства, но и всякакви вещи и предмети от най-широка потребност до движими и недвижими имоти. Дарение се получава и чрез завещание. Запалването на свещ в храма също е дар към Бога.

Дарението не е само за пряка употреба. Дарява се недвижим имот – сграда, нива. Това дарение не се изразява в получаването му като вещ изобщо, но реалният му израз е в неговото ползване. Да се получава плодо-ползването на недвижимия имот, и то многократно в бъдеще. Така че плодовете на една нива, приходът от наем на сграда нямат търговско стопанско съдържание, а дарствено такова.

Когато се дарява или завещава имот, става пълно прехвърляне неговата собственост от дарителя и завещателя на Църквата по чисто вътрешни душевни мотиви, съзнавайки, че дарят собствеността си на Църквата, а не извършват търговска сделка, с което изразяват вътрешно свое чувство на преданост и признателност към Бога. Собствеността обхваща разпореждането, владеенето и ползването на вещта. Дарителят или завещателят може да ограничи бъдещия собственик – Църквата – само в правото на разпореждане, като завещае последният да няма право да отчуждава имота, а да се ползва вечно за определена цел. Ползването остава ненакърнено като дарствено такова за дълги години.

Когато се получават натурални дарения в количества, надвишаващи преките материални потребности на дадено църковно поделение, излишъкът под формата на продажба (сделка) е заменян за парични средства. Това няма характер на търговия, не е стопанска дейност.

Когато богомолци посещават манастир, за престоя си оставят някаква сума. Това не е заплащане, което има характер на хотелски доход, а също следва да се приеме като дарение.

Защо държавата ще трябва да отпуска само субсидия? Тя е длъжна несравнимо много повече материално и морално към Българската православна църква. Не е ли по-правилно да се направи

пълна реституция

на имуществените права на Българската православна църква, зачитайки нейната неприкосновеност? Защото реституцията означава и възстановяване на имуществени права в първоначалния им вид. Пълното зачитане на неприкосновеността на Църквата сигурно ще й позволи сама достатъчно добре да ръководи имуществените си права.

И така, Българската православна църква непризната като божествена институция, принизена до обикновено човешко сдружение, не е призната и като държавна религия, а е приравнена на обикновена секта без право на отношение към обществеото устройство на своя народ.

Нима Българската православна църква е нещо абстрактно или затворено общество?

Обективната българска история показва достойнствата на Българската православна църква. Като божествена институция не е ли издигала до светост свои чеда? Не е ли била вернят спътник на нацията в реалната действителност? Не е ли имало винаги здрава спойка между Църква, държава и нация? Духовните водачи са били най-близките съветници на държавните ръководители, а последните са поставяли Църквата на съответното уважение, съзнавайки

наддържавното й ниво

Как иначе би могло да се обясни това, че Патриаршеската катедрала е стояла на върха на Царевец над царските дворци, а тази в град София е построена на най-високата точка в града?

Случайно ли св. Патриарх Евтимий ръководи отбраната на столицата Търново? Случайно ли през 500 години робство Българската православна църква съхрани нацията в отсъствието на държавните органи? Случайно ли Българската православна църква като изразителка на националните идеали получи независимост преди държавата? Случайно ли след Освобождението митрополитите на Българската православна църква участваха в Народното събрание по право?

Нима Българската православна църква не заслужава да бъде призната като божествена институция и държавна религия, с пълни права на обществен организъм и пълна неприкосновеност?

Защото държавното право трябва да съответства на природните дадености от Бога в човешката душа. Те действат във всеки народ като общочовешки дух, носител на правото. Те са свръхпозитивни ценностни критерии на правото. А критерият на правото в отношенията Бог – човек е пълната зависимост на човека от Бога, който критерий се определя по Божията воля и не подлежи на преценка от човешкото позитивно законодателство. Той изпълва съдържанието на вероизповеданието. Савини казва: „Истинското право не се създава от законодателя, нито от отделните членове на народа." Защото Законът на правото е първичното, а вторично е Правото на закона. А Матей Властар определя: „Каноните стоят по-горе."

Край

КАНОНИЧЕСКО ПРАВО

† Врачански митрополит КАЛИНИК

Автокефалията

Граници на самостоятелност на автокефалните църкви

От бр. 5

Автокефалност на църквите не означава пълно разединение и изолиране на една църква от друга. Вселенската църква е един и неразделен организъм. Самостоятелността на автокефалните църкви не бива да се разбира като абсолютна и да се сравнява с политическата самостоятелност на държавите. Вселенската църква, състояща се от няколко поместни църкви, си остава една, „нейното деление на автокефални църкви се обяснява, от една страна, с особената природа на църковното единство, а от друга, с практическата необходимост – с невъзможността на постоянна съвместна дейност на носителя на върховната власт – вселенския епископат, а оттук, с потребност от местна организация. От това следва, че всяка автокефална църква е длъжна да действа не от свое име, а от името на цялата Вселенска църква, стремейки се да остане в непрекъснат съюз на единомислие, мир и любов с нея. От друга страна, тъй като необходимостта от разделение на поместни църкви идва от практически изисквания, а тези изисквания се менят, то нито една автокефална църква не може да счита себе си с неизменен ингредиент на Вселенската църква, каквато е, такава си остава, макар някои автокефални църкви и да са загубили своята автокефалия, или дори да са се отклонили в разкол или ерес и да са отпаднали от нея..."

Границите на самостоятелността на автокефалните църкви в отделните области на църковната дейност (в областта на учението, законодателството, богослужението, администрацията и съда) зависят от характера на тези области.

а) В областта на догматическото учение няма място за самостоятелност на автокефалната църква. Православната вяра, като най-ценно съкровище на Вселенската църква е неизменна в нейното съзнание и живот. Изпращайки апостолите на проповед по цялата земя, Господ Иисус Христос им заповядал: „Научете всички народи, като ги кръщавате в името на Отца и Сина и Светаго Духа" (Мат. 28:19). От тези думи се вижда, че за всеки е нужна вяра в Светата животворяща Троица и богоустановените тайнства. Следователно, в интерес на единството на Църквата е необходимо единство в изповядване на вярата с нейните тайнства. Ап. Павел пише: „Едно тяло сте и един дух... един е Господ, една е вярата, едно е кръщението" (Еф. 4:4-5), т. е. за истинската църква се изисква единство на вярата, тайнствата и духа на благодатта, което обстоятелство убедително потвърждава, че в областта на догматическото учение не може да има никаква проява на самостоятелност в коя и да е автокефална църква. Единството на вярата и на догмите се съпровожда от характера на неизменността им – догмите и учението на вярата не бива при никакви обстоятелства да се изменят. Православната Църква е чужда на западното учение за догматическо развитие. Тя като „една, света, съборна и апостолска Църква" само формулира това учение, и усвояването на нейните фомулировки е задължително за всички автокефални църкви. Дейността в това отношение на автокефалните църкви трябва да бъде само в запазване и разпространяване учението на Вселенската църква. Св. Ириней Лионски казва: „Предстоятелите на Църквата, на които е поверена цялата вселена, добре пазят апостолското предание и с това ни показват, че всички имат една и съща вяра, изповядват името на един и същ Отец, признават една и съща цел на въплътяването, едни и същи духовни дарове, ръководят се от едни и същи закони в църковното управление и в извършване на другите църковни служби."

б) Доколкото каноническото учение се основава на догматическото учение за устройството на Църквата, то е неизменно и задължително за автокефалните църкви. Но каноните, говорещи само за прилагане на догматичните начала към местните и временни условия, не ограничават свободата на автокефалните църкви. „Постановленията на общото църковно законодателство, обичаите и преданията, запазени от апостолските времена, всичко това трябва да се запазва съвместно от всички поместни църкви без разлика и всяко отстъпване на някоя църква от общите постановления веднага се изобличава, ако и то да се отнася до такива въпроси, които засягат не вярата и нравствеността, а само дисциплинарни или обредни предмети (напр. Ап. пр. 64; I Вс. с. 20; Трул. с. 12, 13, 56 и др. с. м.) Само под условие на такова единство Вселенската църква признава самоуправлението на известни църкви, които от своя страна под клетва се задължават да го запазят според каноническите постановления."

Основен кодекс на църковните закони е Кормчията. Своето название тази книга е получила от това, че Църквата символически се уподобява на кораб, който привежда вярващите в Царството небесно, а нейният Кормчия е Сам Господ Иисус Христос, Главният Законодател.

Шестият вселенски събор с второто си правило обявил общозадължителни за Вселенската православна църква следните канони:

1) 85-те правила на св. Апостоли;

2) Правилата на Първия, Втория, Третия и Четвъртия вселенски събор;

3) Правилата на 8-те поместни събори: Анкирския, Неокесарийския, Гангърския, Антиохийския, Лаодикийския, Сардикийския, Константинополския (394 г.) и Картагенския;

4) Правилата на 13-тимата св. отци: св. Дионисий и св. Петър Александрийски, св. Григорий Неокесарийски, св. Атанасий Александрийски, св. Василий Велики, св. Григорий Нисски, св. Григорий Богослов, св. Амфилохий Иконийски, св. Тимотей Александрийски, св. Теофил Александрийски, св. Кирил Александрийски, св. Генадий и св. Тарасий Константинополски.

Горното показва, че вселенските и поместните събори, както и отделните епископи са законодателната власт в Църквата. Постановленията на поместните събори и епископите получават общозадължително значение в Църквата само тогава, когато бъдат утвърдени от вселенски събор, тъй като висшата видима законодателна власт в Православната църква е Вселенският събор.

в) Свободата на автокефалните църкви в областта на богослужението е ограничена само в оная богослужба, в която е залегнало догматическото учение и стремеж към единообразие в богослужението. В другите области на богослужението автокефалната църква се ползва с пълна свобода. Например: приготвяне за себе си св. миро; в канонизация на свои местни светии; в съставяне на нови песнопения; в определяне времето на богослужението и пр.

При това в храмовете могат да се употребяват само молитви, одобрени от централната власт на известна автокефална църква – нейния събор (Карт. 116; срв. Лаод. 59), с който е постановено строго да се избягват неправославни молитви (Ап. 60; VI Вс. с. 63).

Следва

Свещеномъченик Висарион епископ Смоленски

Житийни извори и за една стара грешка в църковния календар

За живота и мъченичеството на епископ Висарион епископ Смоленски черпим сведения от един единствен източник, т. нар. „Исторически бележник, в който се записват важните случаи, станали над това и от това население в Кръстогорската област". Фактически това са летописни бележки за живота на населението в средната част на Родопите, писани от светогорски монаси-таксидиоти през XVII и XVIII век. Най-известен от тях е бил йеромонах Григорий, наричан от местното население поп Григорко или Алигорко.

За съжаление този важен документ за българската история бил изгубен през първата половина на XIX век. Сегашният вариант на „Исторически бележник" представлява извадки от оригиналния текст, направени през средата на XIX в. от първата възрожденска родопска учителка Рада Казалийска (1821 – 1907), която ги възстановила по памет. За тази учителка се знае, че е родена в с. Райково (дн. квартал на гр. Смолян) и била възпитаничка на килийните училища в девическите манастири в Сопот и Калофер. Учителствала в родното си село от 1842 г., вероятно където е ползвала оригинала на „Исторически бележник". В края на живота си, през 1902 г. се замонашила под името Евдокия и починала в Станимака (дн. Асеновград).

За живота на Смоленския епископ Висарион се знае твърде малко. През втората половина на XVII век той бил епископ на Среднородопската област със седалище Смолен (дн. с. Смилян, Смоленско). Тогава оттам преминала основната вълна на помохамеданчването на Родопската област.

В „Исторически бележник" е запазен доста подробен разказ за това трагично събитие: „В царуването на Мохамед IV (1648 – 1687), през месец юли 1669 година, когато стана страшното и с насилие помохамеданчване на българите в областта около Смолен, турците направиха много пакости. От жителите едни помохамеданчиха, други избиха, а трети избягаха из горите. Турците изгориха черквата „Св. св. апостоли Петър и Павел", митрополията и богословското училище. Всички книги и помагала унищожиха, а скъпоценностите разграбиха.

Турците поискаха да заловят епископ Висарион, но той с голяма група българи през една нощ успя да избяга и се настани в Райково. Там бяха намерили убежище и много

Свещеномъченик Висарион, епископ Смоленски

българи от околните села...

Епископ Висарион Смоленски преживя в с. Райково една година. Турците обаче търсеха сгодно време да го погубят, та да няма кой да поддържа борческия дух на българите, защото те бяха отпаднали духом от сполетялото ги зло. Помощ не им идваше отникъде другаде и само епископ Висарион ги укрепваше във вярата и надеждата, че това зло ще мине и ще настъпят пак добри дни.

В ранното утро на 29 юли 1670 г. Висарион Смоленски бе тръгнал, придружен от 10 души телохранители, всички на коне и добре въоръжени от Долно Езерово за Горно Езерово. Но ненадейно... в долината излезе голяма въоръжена чета от турци и помохамеданчени. След голям и кървав бой заловиха епископа и неговите телохранители...".

Пленниците били отведени под стража в Смолен, където турските големци се опитали да убедят епископ Висарион да откупи живота си, като приеме тяхната вяра. Обаче владиката бил непреклонен и смел, нещо което вбесило поробителя.

Ето какво четем в „Исторически бележник" за неговите мъчения: „Тогава турците го съблякоха и го оставиха съвсем гол и започнаха да го щипят по тялото с нарочно приготвени клещи, като късаха парчета живо месо от тялото му. Епископ Висарион изтърпя тия адски мъки, без да се уплаши и без да иска милост. Кръв ручеше от тялото на тоя мъченик. След това най-немилостиво го биха с железни пръчки по тялото, докато епископът падна в несвяст. След като се свести, турците го мушкаха с ножове и режеха късове от тялото му, туриха на главата му нажежена пиростия (тринога за огнище) и се гавреха с него. Но и това не им стигна. Поругаха го публично и го развеждаха гол из селото за показ. Епископът понесе и тая гавра със смирение. Най-сетне един освирепял турчин излезе от тълпата и с остър нож прободе гърдите на епископ Висарион. Той се повали на земята и започна да се моли. Освирепелите турци помислиха, че той говори нещо обидно за тях, затова злобно се нахвърлиха върху него с камъни – обезобразиха го и тялото му направиха на пита.

Турците заповядаха на телохранителите на епископа да изкопаят гроб в една градина, близо до хорището (мястото на хорото) в Смолен, и там заровиха трупа на епископ Висарион Смоленски. Така на 29 юли 1670 г. в Смолен умря мъченически епископ Висарион."

Днес в село Смилян (старото Смолен) се издига величествен паметник на свещеномъченик Висарион епископ Смоленски, направен през 1984 г. от скулптора Иван Колев.

От посочения „Исторически бележник" е черпил сведения и блаженопочившият Левкийски епископ Партений, който съставил житието на свещеномъченик Висарион. То е поместено в неговия труд „Жития на български светци", том II, издаден от Синодалното издателство през 1979 г., на стр. 88-89, под датата 29 юли. Вероятно по вина на коректора в „Съдържанието" на книгата е допусната грешка, като там датата е 26 юли.

Преглеждайки православните календари, установих, че в тях името на св. свещеномъченик Висарион Смоленски за пръв път се появява през 1987 г. Само че съставителите (или съставителят) на православния църковен календар за 1987 г. са допуснали грешка – те не поставили името на свещеномъченика на 29 юли, когато действително е загинал, а на 26 юни след имената на преподобните Давид Солунски и Давид Български. Тази дата 26 юни няма нищо общо нито с живота, нито с мъченическата смърт на свещеномъченик Висарион Смоленски. През 1993 г. написах статия в „Църковен вестник" за това несъответствие и какъв беше резултатът. В църковния календар за 1994 г. името на свещеномъченика липсваше, а на следващата 1995 г. се появи на датата 29 юли – тогава, когато се чества паметта му. Но от следващата 1996 г. започна да се повтаря предишното положение – да се поставя името на светеца на 26 юни. Мисля че е крайно време календариата дата за богослужебната прослава на св. свещеномъченик Висарион епископ Смоленски да бъде поправена на 29 юли, след св. мъченик Калиник, тогава, когато е загинал мъченически за вярата си.

Ст. н. с. д-р Христо ТЕМЕЛСКИ

Защо в църква се чете напевно

Интелектуалци агностици открай време и до днес виждат напевното църковно четене по един единствен начин – като неразбираемо „каканижене", на което само бабите се радват.

Интересното е, че именно четенето е подложено на такова презрение, докато църковните песнопения се възприемат добре дори и от атеисти. Всъщност обяснението е просто. Напевното четене е нещо като речитатив, който все още не може да се възприеме като музика. Там смисълът на словото энгажира повече. Песнопенията по-лесно могат да бъдат „освободени" от текста и да се остави „чистата музика" като „чисто изкуство" – храна за интелектуалната потребност, която никак не задължава към духовно усилие.

Това отношение се определя от три основни неща: дълбоко вкоренено безбожие, високо самомнение и твърдо нежелание да се вникне поне отчасти в смисъла на православното богослужение.

Има обаче и вярващи хора, които желаят да се приобщят към Църквата и да участват в нейния молитвен живот, но също не разбират защо е необходимо четенето текстове да се мълвят с монотонна напевност. Неразбирането води до извода, че има нещо прекалено „архаично" в богослуженията, което би трябвало да се реформира, сиреч да се сведе до нашето ниво на разбиране.

Първо трябва да отбележим, че напевното четене съвсем няма „декоративна" цел в богослужението, както впрочем и църковната музика. Но докато песнопенията ни помагат да се вглъбим в славословието на богословско-поетически текстове, четенето обикновено възвестява **гласа на Църквата** – Христовото Евангелие или посланията на светите апостоли. В други случаи то предава **молитвата на Църквата** – псалми, общи молитвословия при различни случаи и т. н. Понякога речитативно може да се прочетат и текстове, които обикновено се пеят. Това се случва, когато няма сформиран хор.

При всички случаи четенето в църква се извършва от един човек и това е главното, което налага напевния тон. Защо?

В Божия храм християните се събират на обща молитва в единомислие и единоверие, в едно сърце и в един дух. Но всеки остава отделна личност със свой характер, темперамент, нагласа. Един е по-емоционален, друг по-вглъбен, някои дават по-лесно външна изява на чувствата, други – не. Това се отнася за миряни и клирици, за молещите се тихо в храма, както и за священослужители, певци и четци.

Когато четецът извиси глас в църква, той не произнася свои думи и мисли, нито чете сам за себе си. В този момент той е духовната тръба, чрез която звучи Божието слово. Затова то не бива да бъде натоварено със съкровените преживявания на четеца, които в нюансите си невинаги съвпадат с преживяванията на останалите богомолци. Необходимо е интонацията да бъде въведена в една благозвучна напевна тоналност, която да избави словото от сантиментално звучене и същевременно да не наруши неговата ритмика и яснота. Богомъдрите отци са въвели този начин на църковно четене, водени от любов към ближния – да не се съблазни братът от нещо, било то и църковното четене.

Противоположна на църковното четене е артистичната декламация. Там актьорът „излива душата си", като нерядко натрапва своята чувствителност на слушателя. Едва ли има човек, който някога да не се е подразнил от „преиграванство" на някой декламатор.

Подобно нещо не бива да се случва в църква. Богослужението не е декламация и никога не трябва да се смесва с нея.

Ако някой нарича напевното четене на свещените текстове „мърморене" или „каканижене", то е

поради нехайство и нежелание да вникне в смисъла.

Благовест АНГЕЛОВ

Църковното богослужебно четене

Чрез четене и слушане на словото Божие Христовият последовател е призван да постигне тайната на Божието домостроителство за спасение на човешкия род: какво е благодат, как ни спасява Господ, как да достигнем вечни блага, как да водим борба с греха. В каноните и другите църковни четива откриваме примери на истинско покаяние, борба с греха, образи на праведници, възхвалява се подвигът им, търси се молитвената им помощ. Църковното четене и благоговейното му слушане е подбудило много чеда на Църквата да оставят света и „всичко в него" (1Иоан. 2:15) и да последват Господ.

В творенията на светите отци се посочва кое четене в Древната църква се счита за правилно и спасително. Разсъждавайки за богослужебното четене на египетските подвижници, преп. Йоан Касиан Римлянин († 435) пише: „Основавайки се на словата на апостол Павел „ще пея с дух, ще пея и с ум" (1 Кор. 14:15), египетските подвижници считат за по-важно не да прочетеш много стихове, а да вникнеш в съдържанието им. Също така казват, че по-полезно е да прочетеш разумно и внимателно десет стиха, вместо целия псалом без старание, което понякога се дължи на бързото произнасяне, когато се грижат не да внушат на слушащите внимателно вникване (в съдържанието), а за по-скорошното завършване на богослужението. Ако някой от новите поради ревност или неопитност започне да чете много бавно, то настоятелят, за да не почувстват седящите скука и в този смисъл да се лишат от плодовете, от своето място да даде знак, за да станат за молитва и с това да прекъсне четящия."

Следователно в Древната църква било неприемливо бързото, без вникване или много бавно четене. От четеца се изисква опитност и благоговение, умение да предава четеното съдържание. Затова в богослужебните книги се съдържат многочислени забележки за характера на четенето. В Часослова за шестопсалмието се казва: „И започвайки шестопсалмието, с мълчание и умиление да слушаме това, което братът с благоговение и страх Божий ни казва."

За четенето на Апостола св. Игнатий Брянчанинов казва: „Въобще не е необходимо без мярка и непристойно да крещиш, увличайки се в тщеславие"; трябва да се чете с естествения глас, „без тягостно за слуха и съвестта напрежение, благоговейно, с разбиране, величествено, за да не се окаже, че ние принасяме на Бога само плод на устата, а като плодове на ума и сърцето принасяме тщеславие", защото плодът на устата като осквернена жертва „се отхвърля от Бога". Желанието да предадеш своите чувства, преживявания с промяна в гласа „е знак за самомнение и гордост".

Из „Настолная книга священнослужителя"

Светлина в мястото на лишението

За параклиса в Ловешкия затвор

Параклисът „Св. вмчк Георги Победоносец" в Ловешкия затвор няма дълга история. Той е сравнително нов. През 1995 г. с духовното наставничество и с финансовата подкрепа на св. Ловчанска митрополия на територията на Ловешкия затвор започна изграждането на православен параклис. За целта е използвано едно неголямо помещение в непосредствена близост до основния корпус на затвора. След реконструкция и по-късно след освещаването, направено от Негово Високопреосвещенство Ловчанския митрополит Григорий, Ловешкият затвор се сдобива с параклис.

В мястото на лишението, в мястото на духовен мрак, там където благодеянието е грях, а усмивката изразява презрение, светлината на Словото огря нисащата себе си и непознаваща доброто същност на греха. Спасителната благовестническа мисия на Църквата премина през решетките, през телените заграждения, през десетките охранявани портали, за да стигне до сърцата на затворените. Да ги промени в име Христово, за да дадат делата на вярата им плодове на усърдно боголюбие.

Параклисът е единение и интимност, слово на пречистване и прошка, „баня на обновление". Отделен от профанното тяло на ежедневието, той е мястото отвъд, където ангелският мир благодатно снизхожда и мистично се слива с обеднялата човешка душа, за да помогне на изгубилия себе си Каин, да намери истинския път на спасението.

Затворническият параклис е, от една страна, мястото, където като пребиваване е настанен „целокупният грях" и „световната съблазън", от друга – мястото на изкуплението, мястото където се извършва светата Евхаристия, където светът спира своето бързане, за да отдаде почит на непременимото. И човекът, прекачил от едната крайност в другата, вече не е това, което е бил вън от храма, вън от Църквата – подвластен и изпълнител на злото – а става ново същество, живо и истинно, съградило в сърцето си дом на Духа Светаго.

Еврийски свещеник при Ловешкия затвор
о. Кънчо КАБАДИЙСКИ

ЮБИЛЕЙ

130 години Русенски катедрален хор

Бележитият диригент Иван Сорокин

Забележителният музикант, диригент и композитор, Иван Дмитриевич Сорокин е роден на 21.08.1889 г. в Москва. Още 6-годишен посещава школата за диригенти на църковни хорове към Синода на Руската православна църква. Завършва Московската консерватория. Интересът му към църковната музика го отвежда в катедралния храм на град Козловск като диригент на хора. След Октомврийската революция емигрира в България – първо в гр. Лом, а впоследствие в Плевен.

Оттук започват неговите по-големи изяви като диригент и композитор. За кратко време, през 1924 г., е в Париж, където сформира мъжки казашки хор и през м. юли получава първа награда за хорово дирижиране.

Отново се връща в Плевен, където до 1927 г. дирижира хора на храм „Св. Параскева" и с него участва на първите Варненски музикални тържества през 1925 г.

През 1927 г. поема диригентството на хора на катедралния храм „Св. Троица" в Русе. Това е най-старият църковен хор в България, след ученическия на Янко Мустаков в Свищов. Своята дейност започва на 4 октомври 1870 г. като мъжки състав под ръководството на диригента и композитора Тодор Хаджи Станчев.

Като диригент на Русенския катедрален хор Иван Сорокин започва своята дейност през 1927 г., поканен от д-р Симеон Хитов (син на прославения български войвода Панайот Хитов).

Мечтата на д-р Хитов да види своя любим хор вред първите в страната се осъществява с идването на Иван Сорокин. Благодарение на солидната си теоретична подготовка и голяма практика той постига учудващи резултати за много кратко време. По негово време броят на хористите достига до 120 души (смесен състав). За една година хорът изнася два концерта с напълно различна програма през месеците април и ноември на 1928 г.

Русенският катедрален хор, дирижиран от Иван Сорокин, 1929 г.

Следващата 1929 г. се характеризира с още по-голяма продуктивност. През месец април хорът изнася своя трети концерт, а през месец юли взема участие във Варненските музикални тържества с два концерта. Добри са отзивите и за концерта, изнесен в Букурещ през месец декември.

Русенският катедрален смесен хор. Седналите в средата са диригентът Иван Сорокин и председателят д-р Хитов, 1935 г.

При голям успех преминават изнесените два концерта в Югославия – Любляна и Белград.

Иван Сорокин се изявява и като композитор не само на светска, но и на църковна музика.

На 24 юни 1937 г. умира големият диригент Иван Сорокин, с което за съжаление се поставя и краят на възходящия път на Русенския катедрален хор. През годините 1944-1989 г. „народната власт" също спомага за неговия упадък. Но в момента катедралният хор, за радост на русенската общественост е отново във възход.

Николай СТАНЕВ

2000 години от...

От стр. 1

младенецът в утробата ѝ; и Елисавета се изпълни с Духа Светаго, извика с висок глас и рече: благословена си ти между жените и благословен е плодът на твоята утроба! И откъде ми е това – да дойде при мене майката на моя Господ!" (1: 38-43)

Светата Дева приема в себе си Словото Господне и веднага след това отива при своята сродница Елисавета, изрично спомената ѝ в благовещенските думи на Ангела. И ето – нероденият още Предтеча сякаш познава още неродения Христос в един предобраз на бъдещата си мисия. А Елисавета в миг на боговдъхновение Го признава за свой Господ. За пръв път за някого бива изрично казано, че е изпълнен със Светия Дух, за да изповяда вярата във въплътилия се Господ. При това Елисавета е от онези *„блажени, които не са видели, и са повярвали"* (Иоан. 20: 29). Знаменателни са и последващите ѝ думи:

„Защото, щом гласът на твоя поздрав достигна до ушите ми, проигра младенецът радостно в утробата ми. И блажена е, която е повярвала, понеже ще се сбъдне казаното ѝ от Господа. И рече Мариам: душата ми величае Господа..." (Лука. 1: 44-46).

Ние не знаем кога точно след Благовещението са станали тези събития. И в календара на юбилейната *„благоприятна Господня година"* нямаме обособен ден, в който да съсредоточим празничната си възхвала и на това *двухилядолетие*. Думите на евангелиста *„през тия дни"* и *„набързо"* свидетелстват, че пълното с чудодейни знамения посещение на Светата Дева при Елисавета е станало непосредствено след мига на Благовещението. Така че е съвсем естествено да честваме по подобаващ начин – самостоятелно, изрично и тържествено – това събитие в някой от дните непосредствено след 25-и март.

Два са главните стожери на Христовото двухилядолетие, които честваме през настоящата година: Боговъплъщението и Рождеството. И начинът, по който ги празнуваме, съответства на нашата вяра в Христа, защото Господният ден е ден празничен и Небесната Църква е непрестанно Тържество. Всяко приобщаване с Бога е празник и всеки Божи празник е за нас предобраз и предвкусване на Царството.

Подобаващото празнуване на тези Господни дни дава възможност пак и пак да преоткрием евангелските чудеса, започвайки от главизната на Благовещението. И да се присъединим към техните свидетели. Защото тези събития стават и във времето и извън него – във вечността – и затова те се отнасят найпряко до всеки от нас.

На всеки от нас лично възглася Ангелът: „Радвай се!" Защото неговите слова към Светата Дева – „Господ е с тебе!" – ознаменуват сбъдването на пророчеството на Исаия: *„Ето, Девицата ще зачене и ще роди Син, и ще Му нарекат името Емануил"* (7:14).

Което име означава „с нас е Бог".

Георги ТОДОРОВ

Кога се празнува Тодоровден

Много християни се питат кога точно се отбелязва Тодоровден, защото в Православния църковен календар има двама светци с името Теодор. Единият е вмчк Теодор Стратилат, чиято памет се чества на 8 февруари. Той живял в началото на IV в. Бил назначен за стратилат (военачалник) на град Ираклия, близо до Черно море. Той мъдро управлявал поверения му град и привличал мнозина към християнската вяра. Заради това си навлякъл гнева на император Ликиний. Той подложил Теодор на мъчения, за да се отрече от християнската вяра и да се поклони на езическите богове. Непоколебимата вяра на Христовия изповедник станала причина много жители на града и войници да приемат християнството. Св. Теодор бил посечен с меч по заповед на императора.

Св. Теодор Стратилат и св. Теодор Тирон

Вмчк Теодор Тирон живял също в началото на IV в. Той бил войник в град Амасий, в малоазийската област Понт. Заради християнската си вяра и нежеланието му да се поклони на идолите, бил осъден на смърт чрез изгаряне. Теодор сам се качил на приготвената от езичниците за него клада и с молитва предал на Бога душата си. Паметта му се чества на 17 февруари.

Чудото на св. Теодор Тирон, икона от XVII в., Московска школа
Иконата изобразява чудо на св. Теодор, описано в апокрифни текстове: според преданието той убил змея, който живеел близо да кладенеца и не допускал никой от близкия град до водата.

Но Тодоровден не се празнува на нито един от тези дни. Той се отбелязва винаги в първата събота на Великия пост. Светата Църква е разпоредила това в спомен на едно чудно събитие, станало в средата на IV в. във Византия, при царуването на император Юлиан Отстъпник. В желанието си да се подиграе с християните, той заповядал в първата седмица на Великия пост да поръсят с идоложертвена кръв всички хранителни продукти на пазара в Цариград. По този начин, според него, християните без да искат и без да знаят, щели да осквернят чистотата на поста. Заповедта му била изпълнена.

През нощта св. Теодор Тирон се явил на Константинополския архиепископ Евдоксий и го предупредил за стореното от император Юлиан. Той посъветвал християните да не купуват хранителни продукти от пазара, а тези които нямат в домовете си храна да си варят жито с мед (коливо). Патриархът изпълнил заръката на светеца и цяла седмица християните се хранели с коливо, докато Юлиан Отстъпник не отменил заповедта си.

ЦВ

Фалшивите „благовещения" на света

От стр. 1

Това е реално Божие дело, което ще влезе в човешкото време, ще премине през човешката плът и кръв, ще проникне в земното ни битие, ще стане фактор в историята. И повече нищо няма да е същото, защото „ония, които са в тъмнина и сянка смъртна" ще се просветят (вж. Лука. 1:79), защото ще се роди Син Емануил, което ще рече: „с нас е Бог" (вж. Исаия 7:14).

Новозаветният човек, християнският род, има този Син Божи и Син Човешки не просто близо край себе си, а ВЪВ себе си. Ние носим Христа всячески – и духовно, и телесно. Приемаме Неговата плът и Неговата кръв, поради това носим и Неговия Дух. Колкото и да сме грешни, колкото и голямо да недостойнството ни, Той ни е дал даром още тук, на земята, двете начала на безсмъртието. Едното се нарича Възкресение, а другото – Благовещение.

Благовещението посява семената на Възкресението. Неслучайно св. Григорий Богослов възкликва: „Жени, съхранете девството си, за да станете майки на Бога."

И все пак в своята историчност и конкретност, Благовещението остава единствен и неповторим факт, толкова реален, колкото и непостижим за човешката логика. Но такава е тази реалност – тя изисква разбиране чрез вярата.

Светът днес не признава вярата като фактор в утвърждаването на истината. Вярата е причислена към несигурните, отвлечени неща, към сферата на невидяното, неизмереното, непипнатото и нечутото. Затова светът не вярва особено на вярата. И онова, което светът най-яростно отхвърля пак са двете: Възкресението и Благовещението.

Яростта на това отхвърляне има своето обяснение. Светът, от една страна не може да се пребори с неоспоримата реалност на двете събития, променили неговото собствено развитие въпреки волята му. Той съответно не може да ги отхвърли, да се направи, че все едно нищо не се е случило. От друга страна, не намира сили и да ги приеме, защото не може да ги докаже рационално.

Какво му остава? Светът е намерил по свой начин разрешение на проблемите си. Той започва да създава своите собствени чудеса, да гради свой собствен план за „спасението" си. Без Бога.

Светът днес създава своите собствени „благовещения", без да жали сили и без да пести средства, защото те са му необходими.

„Чудото" вече е налице. То е много удобно за вяране, защото не само, че е доказуемо, но вече навлиза широко в живота.

Вече се извършват зачатия в епруветка. Неплодните раждат. Човешкият живот вече не се нуждае от единството на мъжа и жената, „в една плът" съчетани от Бога. Човешкият живот вече напуска майчината утроба и се зачева в лаборатории. Даже и мъже могат да износват младенци и след това да ги „раждат" (Един наш сънародник за зелена карта се беше подложил на този експеримент в странство. Поне така писаха на жълтите си страници някои вестници.)

Чудесата не се изчерпват с „ин витро". Не само зачатията, но и самият генотип на заченатите вече е подвластен на науката на света. „Бебета по каталог" не е приказка, а „услуга" от ежедневието, макар и скъпоструваща.

От своите „благовещения" светът по собствените си пътища достига и до своите „възкресения" – клонирането. И, колкото и да се възмущават природозащитници и моралисти, клониран човек със сигурност един ден ще се появи, ако вече не се е появил. Клонингът притежава едно прекалено примамливо качество, за да устои светът и да не извърши „чудото" с човек.

Това качество е, че той е точно копие на клонирания, т. е. продължава неговия живот, може да го повтаря почти до безкрайност. Иначе казано, задоволява нуждата на невярващия егоист от възкресение...

Така постепенно светът приспива неспокойната си съвест, че не може да се справи с Божиите чудеса. Той просто престава да им обръща внимание, погълнат от своите.

Преди 30-40 години атеистът имаше пред себе си само Благовещението от св. Евангелие и самоуверено го обявяваше за измислица.

Днес обаче не е така. Днес има метод „ин витро", генно инженерство, клонирането. Така че, атеистът днес вярва. Не в истинското Благовещение, а във фалшивите „благовещения", които светът му е създал. Във всички случаи антиномията „майка-дева" вече не го притеснява толкова.

Не ни остава нищо друго, освен да си спомним в този контекст едно пророчество, което казва, че антихристът ще се роди от мнима дева. Фалшиво ще бъде и неговото „благовещение", но мнозина ще повярват в него. Нищо чудно, ако демонстрира и мнимо възкресение. Извън Христа всичко е мнимо.

Ангел ВЕЛИЧКОВ

СПРАВКА

Храни разрешени през Великия пост

Зеленчуци, плодове, всички зърнени и бобови храни, леща, фасул, овесени ядки, ръж, царевица, соя, соеви продукти, растителни масла, зехтин, маргарин (на растителна основа), ядки (напр. орехи, фъстъци, лешници), гъби, маслини, охлюви, миди, макарони (без яйца), обикновени бисквити, сухари, мед, халва, локум, боза, гевреци и т. н.

При строг пост се въздържаме от олио.

Храни, които не са разрешени през пости

Месо, колбаси, мляко, млечни произведения (сирене, кашкавал, сметана, масло), майонеза, сладкиши със сметана, мляко, масло, яйца, млечен шоколад, алкохол и др.

Риба и хайвер се яде само на Благовещение и Цветница.

За алкохола

Разрешава се употребата на малко алкохол само в събота и неделя и на големи празници.

Св. Григорий Палама

Втората Неделя на Великия пост е посветена на св. Григорий Палама, архиепископ на Солун.

Св. Григорий е роден през 1296 г. в Константинопол. Заема архиепископския престол на Солун от 1346 до 1359 г. Преставя се в Господа на14 ноември 1359 г.

Св. Григорий Палама е най-видният църковен автор, изяснил учението и практиката на исихазма. Формулира православното учение за божествените енергии. Защитава исихастите в спорове с Варлаам Калабрийски.

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Тази рубрика е провокирана от грубата некомпетентност в иначе претенциозни материали за Христос, християнството и Църквата, които се появяват в т. нар. медийно пространство.

Жалко е, че автори, които винаги са внушавали уважение със своята ерудиция, сега си служат с нея, за да тиражират безотговорни и неоснователни антихристиянски и антицърковни тези. Но в някои случаи информираност още не означава компетентност. Има и друго обяснение: че с авторитета им си служат други. Това също би било жалко.

Ние все пак считаме, че има някаква полза от несъстоятелните им интерпретации на християнството – те стават предизвикателство или по-скоро добър повод да предложим на читателите, които се интересуват от истината преди всичко, научнообосновани опровержения. Богословската наука и църковната история също имат своите специалисти. Те са по-големи авторитети от който и да е конвенционален журналист.

Дано по този начин успеем да допринесем не само и не толкова за изобличаването на клеветите, но най-вече за духовното просвещение на нашата аудитория.

ЦВ

Кашмирските легенди за Иисус Христос

Днес малцина от съвременните критици отхвърлят съществуването на Иисус Христос. Повечето вече са съгласни, че Той е историческа личност, но Го приемат само като обикновен човек, макар и гений. Както казва един духовен старец: „Отмина времето на грубия атеизъм, сега идва времето на изтънчения сатанизъм."

Кашмирският изследовател проф. Ф. Хассанаин публикува книга под интригуващото заглавие „Петото евангелие". В нея се застъпва тезата, че Иисус Христос на два пъти е посещавал Индия, където учил в будистки и индуистки центрове. В Кашмир Иисус Христос бил известен под името Юз-Асафа. Според автора Иисус Христос починал от естествена смърт и гробницата Му била в Кашмир. Информацията за това се съдържала в тибетски ръкописи, открити от руски изследователи през XIX и XX век. Преди всичко се сочат имената на Николай Нотович и Николай Рьорих.

Но кой е Николай Александрович Нотович? Роден е през 1858 г. в Крим и е син на равин. Учил е в Санкт Петербург. През 1894 г. в Париж излиза неговата книга „Неизвестният живот на Иисуса Христа". Скоро много специалисти я обявили за фалшификация, но въпреки това, както виждаме, редица автори продължават да я цитират. През 1895 г. книгата му била преведена от немски на руски език и публикувана в Русия в списанието „Вяра и разум", кн. 22. Скоро след това Нотович бил арестуван и затворен в Петропавловската крепост, а по-късно – заточен в Сибир. През 1897 г. той се върнал от заточение и заминал за Париж.

Нотович е взаимствал идеята, че Христос е учил в Индия, от две произведения – на Луи Жаколио и на католическия епископ М. Лаунан.

В своето произведение „Библия и Индия" Луи Жаколио прави предположението, че Христос изучавал индийската мъдрост. А Лаунан изказва мисълта, че Индия била център на световната култура и религия. Затова според него всички мъдреци, философи и законодатели от цял свят, включително Моисей и Христос, били в Индия, за да усвоят знанията на брамините.

Важно е да се отбележи, че Нотович съвсем не е оригинален в своите мистификации. Много преди него католическите мисионери създали първите образци, в които се опитали да присадят на индийска почва старозавветните пророци.

Между 1857-1868 надареният лингвист мисионер Хенри Август Пешке превел на тибетски език някои части от Стария Завет, които били напечатани и разпространени сред местното будистко население. Затова не е изключено в ръцете на Нотович да са попаднали именно тези написани на тибетски език съчинения на християнските мисионери, които в груб превод му се сторили като творение на будистки автори.

Тези текстове разбудили дремещата у Нотович писателска страст и довели до написването на неговата оспорвана книга, която е разделена на 14 части. В първата той цитира разказа на търговци, посетили страната на евреите. Във II и III са поместени някои сюжети от Ст. Завет. В IV част се дават сведения за раждането на Иисуса (Исса), който на 13 г. тайно напуснал Йерусалим и отишъл в Индия, за да учи законите на великия Буда. От V до VIII част на книгата се описва животът на Исса в Индия и други азиатски страни, а от IX до XIV се разказва за живота и смъртта на Исса в страната Израил.

Според Нотович ръкописите били намерени в манастира Хемис. Те не били оригинали, а копия, написани на езика пали. Записките в манускриптите били безразборни и носели колоритния характер на източните митове. Показателна е фразата: „Исса е човек благословен от бога и найдобрият от всички. Великият Брама го избрал, за да въплоти в него своя дух, който се отделил от Висшето Същество по време определено от съдбата." Много важен факт е, че Нотович не владеел нито санскритски, нито пали, нито даже тибетски, а записал превода по думите на местен преводач, което поражда съмнение в истинността и научната достоверност на записаното.

В разказите на Нотович има много фактически неточности. Например той твърди, че през м. ноември бил в манастира Хемис, където станал свидетел на фестивала „Сетху". Това е невъзможно, защото този фестивал се провежда през м. юни-юли. Също така той пише, че в манастира Хемис живеят „жълти монаси", докато в действителност тук живеят монаси в червени дрехи... Освен това Нотович твърди, че Иисус се обучавал в храма Джагнатха. Нещо невъзможно, защото този храм е бил построен в 1198 г. след Рождество Христово!...

Тези и много други различия с реалните факти поставят под съмнение достоверността на книгата. Нещо повече: под съмнение е самият разговор на Нотович с главния лама на манастира Хемис, тъй като в този манастир няма никакви сведения за руския посетител и неговата мнима находка.

В края на XIX век Индия била посетена от много руски пътешественици и изследователи, но сред тях не фигурира името на Нотович. Във Военноисторическия архив на бившия СССР се пазят имената на всички пътешественици, посетили чужди страни. Там името на Нотович отново не фигурира, но въпреки това, мнозина автори са на мнение, че през 1887 г. Нотович е бил за един месец в Индия.

Ако изхождаме от контекста на книгата на Нотович, се получава, че за будистския живот на Христа било разказано в превод на тибетски език, преди будизмът да се разпространи в Тибет!... Затова още навремето, професорът от Оксфордския университет Макс Мюлер, специалист по източни изследвания, изказал мнението, че Нотович е жертва на мошеничество. Други считали сам Нотович за мошеник. В отговор на тези критики Нотович предложил на съмняващите се да отидат в Хемис и лично да се уверят. Така и станало. Професор Дж. А. Дъглас от Английския правителствен колеж в Агре отишъл в Хемис и се срещнал с главния лама, който направил официално изявление, че никакъв европеец не е бил в манастира и че в Хемис никога не е имало животоописание на Исса, за което той даже не бил и слушал. Будистите нищо не знаели за Христа с изключение на това, което говорели християнските мисионери. Това изявление било подписано и заверено с печата на главния лама и публикувано през 1896 г. във Великобритания от списание „XIX век".

През 1980 г. ученият Джон Брей посетил Хемис и при пълно сътрудничество на будистките монаси прегледал цялата им библиотека. Както и по-рано, нищо не било открито за Исса! По този начин единственото свидетелство за „откритието" на Нотович е неговата книга, която според учения Джон Брей е по-скоро приключенско произведение, отколкото академично изследване. Следователно „будистката биография" на Иисус в Индия е мистификация – плод на богато въображение. Не е по-различно и мнението на самия редактор на книгата В. В. Битнер, според когото „животът на святия Исса" е един от многобройните апокрифи за Христа.

През 1983 г. средствата за масова информация отново подхванаха темата за живота и смъртта на Христа в Индия. Излязоха и няколко книги, които увеличиха и без това големия брой публикации по въпроса, но малцина оцениха тяхната информационна непълноценност, защото те не казаха нищо ново по въпроса. Пример за това е книгата „Иисус е умрял в Кашмир" на испанския йезуит Андреас Файбер-Кайзер. Тя е един преразказ на всички сюжети по тази тема от миналото и не внася нищо ново. Забележително е, че главният му свидетел е отново...Н. Нотович. Но Файбер-Кайзер отива и по-нататък. Според него в Кашмир е погребан и библейският пророк Моисей...

Към мистификациите се отнасят и „откровенията" на Гулам Ахмад, основателя на религиозната секта на ахмадийците, който също фантазира за земния живот и смърт на Христа в Кашмир.

В наши дни, в Мюнхен излезе една книга на немския изследовател Гюнтер Грюнболд, озаглавена „Иисус в Индия – краят на легендата". В тази книга авторът категорично обявява писанията на Нотович като фалшификат. От своя страна, Н. К. Рьорих също изказва мнение, че известната книга на Нотович, както и другите съчинения на тази тема „вероятно са съчинени на основата на различни легенди". Затова може да се каже, че „откритието" на Нотович е също такава мистификация, както „тибетската мъдрост" на Блаватска, „третото око" на Лобзанг Рампи... и целия креслив хор на окултистите.

Затова нека държим здравото библейско учение и да не се занимаваме „с басни..., които причиняват по-скоро препири, отколкото назидание Божие във вярата" (1 Тим. 1:4).

Владимир МИХАЙЛОВ

БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ • СВ. СИНОД • СИНОДАЛНО ИЗДАТЕЛСТВО НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА

1. Философът и цветята
Траянополски епископ Иларион
Цена: 2,50 лв.

2. Поезия за цветята
Траянополски епископ Иларион
Цена: 2,50 лв.

3. На трапезата през пости
Цена: 1,30 лв.

в „Църковен вестник", бр. 6, 15-31 март 2000 г.

ТАЛОН ЗА ЗАЯВКА

Посочете номера и броя на избраните книги: .....

.....

Име ..... Презиме .....

Фамилия .....

гр./с. ..... п. код .... обл. .....

ж.к./ул. ..... № ..... бл. ..... вх. ..... ап. .....

тел.: ..... (*Моля, попълвайте четливо с печатни букви*)

Освен цената на избраните книги читателите заплащат и пощенските разходи: за 1-2 книги - 0,70 лв.; 3-4 - 0,90 лв.; 5 до 8 - 1,10 лв.; 9 до 15 - 1,60 лв.; 16 до 20 - 2,20 лв., 21 до 24 - 3,00 лв.; 25 до 32 - 3,60 лв.

Начин на плащане чрез пощенски запис

Моля, изписвайте четливо пълния адрес на Синодално издателство:

София 1090, ул. "Оборище" № 4

Изпращайте на адреса на издателството попълнения талон за заявка с приложена квитанция от пощенския запис.

Редакцията не носи отговорност за пари, изпратени в плик.

ИНТЕРВЮ

Православното богословие на прага на третото хилядолетие

Богословска конференция на Руската православна църква

Йеромонах Петър (Еремеев) е завършил Московската духовна академия. Главен редактор е на студентското списание „Встреча". В момента е докторант по църковна история в Богословския факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски".

От 7 до 9 февруари 2000 г. в Москва се проведе богословска конференция на Руската православна църква на тема „Православното богословие на прага на третото хилядолетие".

– Отец Петър, бихте ли ни разказали накратко предисторията на богословската конференция, как възникна самата идея за провеждането ѝ?

– Идеята за подобен вид конференция неведнъж е разисквана на различни форуми с епархийски и общоцърковен характер. Главен инициатор и организатор за провеждането на конференцията стана ръководството на Богословската комисия към Св. Синод на Руската Патриаршия, която заседава няколко пъти в годината за обсъждане на богословски въпроси, вълнуващи съвременната руска църковна общественост. На последните срещи членовете на богословската комисия отправили пожелания да бъде организирана тази конференция във връзка с юбилея 2000 години от Рождението на Христа, в която да вземат участие най-видни архиереи, духовници и богослови.

След активна предварителна подготовка под ръководството на Светейшия Патриарх Московски и на цяла Русия Алексий II и председателя на Богословската комисия към Св. Синод, Минския и Слуцки митрополит Филарет, беше дадено името на конференцията и разработен списък от наболели въпроси, които трябваше да бъдат разгледани.

– Кои взеха участие в работата на конференцията?

– Общият състав на участниците в конференцията беше около 150 човека. Сред тях бяха представители от всички духовни семинарии, духовни академии и богословски институти, от тях много известни в богословските среди са професорите на Московската духовна академия А. Осипов, А. Сидеров, прот. Вл. Ципин; професорите от Санкт-Петербургската духовна академия А. Алексеев, прот. В. Стойков; ректорът на Богословския институт „Св. Тихон", прот. Вл. Варабьов и др., а също така и ръководителите на синодалните комисии и отдели.

– Какви теми бяха разглеждани на конференцията?

– Основната задача се заключаваше в това да се направи анализ на съвременното състояние и перспективи за развитие на православното богословие на прага на отминаващия век и в резултат на дискусията да се набележат темите, които изискват православна богословска оценка.

Още в началото митрополит Филарет във встъпителния си доклад изведе три задачи на съвременното руско богословие:

1. Критично възприятие на резултатите от развитието на православната богословска наука от края на XIX в. до наши дни. Осъзнаване на общия смисъл и патос на това развитие.

2. Критичен анализ и усвояване на постиженията на инославните богословски науки на XX в.

3. Анализ на развитието и усвояване на постиженията на сходните с богословието хуманитарни и други науки, преди всичко на философията, историята, литературата, културологията, методологичните науки и научното знание.

Актуалността на поставените от митрополит Филарет теми потвърдиха и участниците в конференцията в своите доклади и изказвания.

– Успяха ли участниците за трите дни на конференцията да отговорят на толкова много важни въпроси?

– Работата на конференцията бе организирана по такъв начин, че даваше възможност да се обсъдят всички въпроси и да се изкажат всички желаещи. Работният ден започваше в 9,30 ч. и завършваше в 20,00 ч. Организаторите изведоха седем големи теми, които спрямо насоките на дискусиите обособиха седем секции: 1. Библейско богословие и библеистика; 2. Патрология и богословие; 3. Църковна история и църковни канони; 4. Литургическо богословие; 5. Отношения с инославни и мисионерство; 6. Църквата и светът, съвременни актуални проблеми и 7. Проблеми на богословското образование и организация на богословските науки.

Динамиката и настроенията по време на работа на секциите се определяха от докладите и дискусиите на разширените заседания. Така например в раздел *Патрология* активно се обсъжда въпросът за възраждането на руската патрологическа наука, за използване на постиженията на западното патрологическо богословие. Също и за ролята на светоотеческото богословие при православното формиране в изграждането на правилно отношение към проблемите и въпросите на съвременния секуларен свят.

Участниците в конференцията, работещи в отдел *Литургическо богословие* обсъждаха въпроса за проблема и задачата на съвременната литургическа наука. Особен интерес предизвика докладът на преподавателя от Московската духовна академия д-р А. Пентоковский „За особеностите на някои подходи при формирането на богослужението", където авторът се опита да оцени два принципа в подхода към реформиране на богослужението: литургически консерватизъм и литургическо обновление.

В раздела *Отношения с инославни* и *мисионерство* най-интересните дискусии бяха свързани с докладите: „Мисионерите и Църквата" (проф. дякон Андрей Кураев); „Постижения и перспективи в богословските диалози между Православната Църква и протестантите" и „Православни ли са „православните" етиопци?"

В секция *Църквата* и *светът* дискусиите бяха свързани с докладите на протойерей Георги Митрофанов, преподавател в Санкт-Петербургската духовна академия – „Монархическата идея в светогледа на съвременния православен християнин" и на проф. Е. Афанасиев „Църквата и трансформацията на имуществените отношения в Русия".

Особено наситен и полезен бе вторият ден на конференцията, когато се състояха три пленарни заседания. На тях свои доклади представиха проф. А. Осипов „За основата на духовния живот в Православието", председателят на отдела „Външни църковни отношения" на Московската патриаршия Смоленски и Калининградски митрополит Кирил с „Църквата и светът" и ректорът на Московската духовна академия и Семинария, председател на Учебния комитет при Св. Синод на Руската православна църква Верейски епископ Евгений с „Актуални проблеми на богословското образование". Представените доклади и дискусиите във връзка с тях позволиха на участниците в конференцията последователно да се запознаят с мненията на най-авторитетните и интересни богослови на Руската църква за задачите, съвременното състояние и перспективите за развитието на руската богословска наука. В доклада си проф. Осипов говори за необходимостта правилно (православно) да се разбира духовността и за особеното, неправилно разбиране за духовен живот. Професорът подчерта необходимостта, православният богослов да има точна представа, доколко духовният живот определя дълбочината и пълноценността на неговите богословски изследвания. Докладът на митрополит Кирил очерта най-вече приоритетните въпроси на съвременното руско богословие, а последвалото след него слово на епископ Евгений бе пояснение за ключовите моменти в съвременното богословско образование и определение на неговите практически задачи.

– Какви са резултатите от конференцията?

– Според мене главната заслуга на конференцията се състои в това, че богослови от разни краища на Русия можаха да се съберат заедно, за да обсъдят и изкажат най-важните въпроси, свързани не само с богословието, а и с целия църковен живот. Конференцията имаше и видими резултати. Многочислените представени доклади и заключенията, които се родиха по време на дискусиите, съдържат всички възможни характеристики на православното руско богословие от отминаващия век и разглеждат редица актуални теми. Резултатите от конференцията ще бъдат представени на предстоящия Архиерейски събор на Руската православна църква и ще бъдат положени като основа на бъдещите му решения.

Истинската полза от конференцията ще бъде оценена по-късно. Тя имаше за цел не само да очертае проблематиката в кръга на богословските науки, а и да послужи като тласък за съвременната православна руска мисъл. Конференцията промени мнението, че богословието засега само професори и академици, но основната нишка при дискусиите беше, че Руската православна църква се нуждае от ново, свежо богословско дихание. Тези, които имат възможност да се запознаят с материалите, които скоро ще бъдат публикувани, ще могат да осъзнаят, че богословската работа е дело на цялата Църква – не само на висшата църковна йерархия, но и на всяка епархия, на всяко богословско учебно заведение и даже на катехизаторските курсове. Действително днес всеки мислещ православен човек трябва да разбере, че богословието като разтълкувано православно учение се явява не някаква второстепенна работа, а едно от първите условия за истински църковен живот, православна проповед и душеспасение.

Интервюто взе:
Саша ГЕОРГИЕВА

НОВИ КНИГИ

протойерей Александър Мен

Синът Човешки

превод: Добринка Савова-Габровска

редактор: Климентина Иванова

Книгата е опит да се опише земният живот на Иисус Христос на съвременен език. Тя пресъздава евангелските събития в контекста на пъстрия религиозен и политически живот в Юдея.

Разказът на отец Александър, следващ точно евангелските свидетелства, дава възможност на читателите още веднъж да съпреживеят най-чудната, страшна и радостна история на всички времена.

Александър Владимирович Мен е роден на 22 януари 1935 г. в Москва. През 1960 г. е ръкоположен за свещеник. Успоредно със своето енорийско служение успява да завърши задочно Ленинградската семинария и Московската духовна академия. Прот. Александър Мен започва да пише още в началото на 50-те. Със своите многобройни книги и статии и чрез блестящия си проповеднически дар той успява в годините на див атеизъм да обърне хиляди хора към Христа. Престъпна ръка отнема живота му.

Представянето на книгата „Синът Човешки" ще бъде на 27 март от 18,00 часа в Енорийски център за социални програми при храм „Покров Богородичен" (зад хотел „Родина").

Книгата е издание на Издателска къща „Омофор", фондация „Покров Богородичен".

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА 2000 г.

„Църковен вестник"		сп. „Духовна култура"	
1 година –	14,400 / 14,40 лв.	1 година –	6,00 лв.
6 месеца –	7,20 лв.	6 месеца –	3,00 лв.
3 месеца –	3,60 лв.		
Цена на 1 брой –	0,40 лв.	Цена на 1 брой –	0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1090
ул. „Оборище" №4
тел. 987-56-11; факс 989-76-00
Главен редактор
АНГЕЛ ВЕЛИЧКОВ
Ръкописи не се връщат.

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ
ТБ Биохим, клон Европа – София, пл. „Св. Неделя" № 19
банков код: 660 96 608, сметка: 1018147018
Сумите да се изпращат с пощенски запис или по банкова сметка, в които да се изписва точният адрес и пощенският код на получателя!

Напомняме, че „Църковен вестник" съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.